

EESTI PANK

TEABELEHT

Nr 8 (247)

27. detsember 2004

EESTI RAHVUSVAHELINE INVESTEERIMISPOSITSIOON JA VÄLISVÕLG 30. septembril 2004

2004. aasta III kvartali lõpul ulatusid kõik Eestisse tehtud välisinvesteeringud 195,9 miljardi kroonini (vt tabel 1). Neist ligi pool oli paigutatud finantsvahendusse, väiksemas mahus ka veondusse, laondusse ja sissesse, töötlevasse tööstusse ning hulgi- ja jaekaubandusse (vt tabel 2). Eestisse investeerimisest olid huvitatud põhiliselt Rootsi, Soome ja Suurbritannia investorid.

Tabel 1. Eesti rahvusvaheline investeerimispositsioon (mln kr)

	30.06.2004	%	30.09.2004	%
VÄLISNÕUDED (VÄLISAKTIVA)				
Otseinvesteeringud	14 677,3	17,0	16 289,2	18,2
Aksia(osa)kapital ja reinvesteeritud tulud	10 046,8	11,7	11 864,5	13,3
Muu kapital	4 630,5	5,4	4 424,7	4,9
Portfelliinvesteeringud	20 584,4	23,9	23 146,7	25,9
Omandiväärtpaberid	3 071,0	3,6	3 728,9	4,2
Võlaväärtpaberid	17 513,4	20,3	19 417,8	21,7
Pikaajalised	9 850,4	11,4	11 819,1	13,2
Lühiajalised	7 663,0	8,9	7 598,7	8,5
Tuletisinstrumentid	282,6	0,3	301,2	0,3
Muud investeeringud	33 237,1	38,6	30 291,0	33,8
Kaubanduskrediit	6 532,3	7,6	6 290,0	7,0
Laenud	17 571,7	20,4	18 817,5	21,0
Pikaajalised	8 521,4	9,9	8 223,0	9,2
Lühiajalised	9 050,3	10,5	10 594,5	11,8
Hoiused	6 992,0	8,1	4 079,7	4,6
Muud nõuded	2 141,1	2,5	1 103,8	1,2
Reservid	17 394,0	20,2	19 506,6	21,8
VÄLISNÕUDED KOKKU	86 175,4	100,0	89 534,7	100,0
VÄLISKOHUSTUSED (VÄLISPASSIVA)				
Otseinvesteeringud	92 369,6	48,7	94 941,3	48,5
Aksia(osa)kapital ja reinvesteeritud tulud	75 947,6	40,0	78 897,8	40,3
Muu kapital	16 422,0	8,7	16 043,5	8,2
Portfelliinvesteeringud	38 845,9	20,5	39 243,6	20,0
Omandiväärtpaberid	15 796,6	8,3	16 730,6	8,5
Võlaväärtpaberid	23 049,3	12,1	22 513,0	11,5
Pikaajalised	14 527,6	7,7	14 593,3	7,5
Lühiajalised	8 521,7	4,5	7 919,7	4,0
Tuletisinstrumentid	185,7	0,1	142,1	0,1
Muud kohustused	58 380,4	30,8	61 553,1	31,4
Kaubanduskrediit	9 629,1	5,1	10 187,2	5,2
Laenud	25 675,5	13,5	26 595,0	13,6
Pikaajalised	22 600,4	11,9	22 028,7	11,2
Lühiajalised	3 075,1	1,6	4 566,3	2,3
Hoiused	21 698,9	11,4	23 003,9	11,7
Muud kohustused	1 376,9	0,7	1 767,0	0,9
VÄLISKOHUSTUSED KOKKU	189 781,6	100,0	195 880,1	100,0
RAHVUSVAHELINE NETOINVESTEERIMISPOSITSIOON	-103 606,2		-106 345,4	
Lühiajaline	-21 708,9		-25 730,2	
Pikaajaline	-81 897,3		-80 615,2	

Tabel 2. Eesti rahvusvaheline investeerimispositsioon tegevusalade ja riikide lõikes 30. septembril 2004 (%)

Nõuded		Kohustused	
Tegevusalad			
Finantsvahendus	67,3	Finantsvahendus	49,6
Avalik haldus ja riigikaitse	12,6	Veendus, laendus ja side	10,9
Veendus, laendus ja side	6,4	Töötlev tööstus	10,4
Töötlev tööstus	5,4	Hulgi- ja jaekaubandus	10,4
Hulgi- ja jaekaubandus	5,0	Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	8,0
Muud	3,3	Muud	10,7
Kokku	100	Kokku	100
Riigid			
Leedu	14,4	Rootsi	28,0
Saksamaa	14,0	Soome	20,9
Läti	12,5	Suurbritannia	12,9
Prantsusmaa	7,7	Saksamaa	6,7
Holland	7,1	USA	5,9
Ülejäänud riigid	44,3	Ülejäänud riigid	25,6
Kokku	100	Kokku	100

Kvartal varasema seisuga võrreldes kasvas Eestisse paigutatud välisinvesteeringute struktuuris mõnevõrra muude investeeringute osakaal ning langes portfelliinvesteeringute tähtsus. Otseinvesteeringud moodustasid ligi poole ehk 94,9 miljardit krooni, portfelliinvesteeringud viiendiku ja muud investeeringud pisut alla kolmandiku. **Eestisse tehtud välismaiste otseinvesteeringute puhul** olid eelistatumateks tegevusaladeks finantsvahendus (31% otseinvesteeringutest), töötlev tööstus (17%), veendus, laendus ja side (16%) ning hulgi- ja jaekaubandus (15%; vt tabel 3). 67% otseinvesteeringutest tegid Rootsi ja Soome investorid.

Tabel 3. Otseinvesteeringupositsioon tegevusalade ja riikide lõikes 30. septembril 2004 (%)

Eestis		Välismaal	
Tegevusalad			
Finantsvahendus	31,2	Finantsvahendus	39,3
Töötlev tööstus	16,6	Veendus, laendus ja side	20,8
Veendus, laendus ja side	15,9	Kinnisvara-, rentimine ja äritegevus	18,6
Hulgi- ja jaekaubandus	14,9	Hulgi- ja jaekaubandus	7,4
Kinnisvara-, rentimine ja äritegevus	13,1	Töötlev tööstus	7,0
Muud	8,3	Muud	6,9
Kokku	100	Kokku	100
Riigid			
Rootsi	41,8	Leedu	37,8
Soome	25,5	Läti	30,7
USA	4,8	Küpros	13,5
Holland	3,4	Itaalia	5,8
Taani	3,2	Soome	4,0
Ülejäänud riigid	21,3	Ülejäänud riigid	8,2
Kokku	100	Kokku	100

Eesti investeeringud välismaale moodustasid 89,5 miljardit krooni. Kaks kolmandikku välismaale paigutatud investeeringuist tegid finantsvahenduse investorid. Välismaale investeerisid ka avalik sektor, veendus, laendus ja side ning töötlev tööstus. Eesti investorite seas olid populaarsemateks investeerimismaadeks Leedu, Saksamaa ja Läti.

Võrreldes 2004. aasta II kvartali lõpu seisuga kasvas välismaale paigutatud investeeringute struktuuris otse- ja portfelliinvesteeringute ning reserve osakaal, muude investeeringute tähtsus aga langes. Laenude, hoiuste ja keskpanga kulla- ja välisvaluuta-reserv hõlmas 56% välisnõuetest. **Otseinvesteeringute** osatähtsus oli 18% kõigist välismaale tehtud

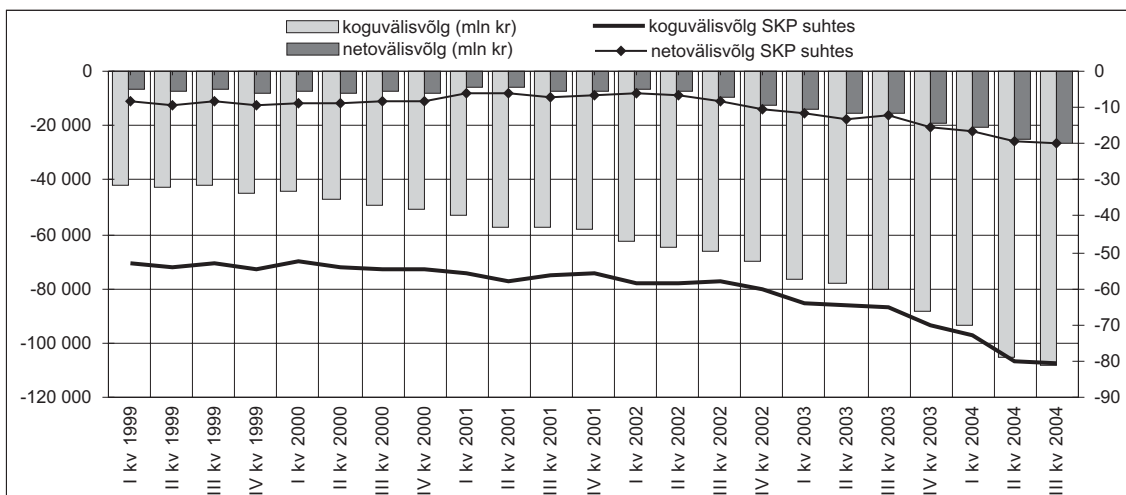
investeeringuist. Aktiivsemad välismaale otseinvesteeringud olid finantsvahenduse (39%), veonduse, laonduse ja side (21%) ning kinnisvara, rentimise ja äritegevuse (19%) esindajad. 82% kõigist välismaale tehtud otseinvesteeringuist paigutati kolme riiki – Leetu, Läti ja Küprosele (vt tabel 3).

Väliskohustuste ülekaalu tõttu oli Eesti netoinvesteeringu positsioon 2004. aasta III kvartali lõpus 106,3 miljardi krooni ulatuses negatiivne, moodustades 79% oodatava sisemajandus koguprodukti (SKP) suhtes. 76% netoinvesteeringu positsioonist oli pikaajaline kapital. Viimase osakaal on kvartaliga mõnevõrra langenud.

Eesti kõigi sektorite võlakohustused olid 30. septembril 2004. aastal 107,9 miljardit krooni (80,5% oodatava SKP suhtes) ja Eesti netovälisvõlg (võla iseloomuga välisnõuete ja -kohustuste vahe) 26,5 miljardit krooni (ligi 20% oodatava SKP suhtes; vt tabel 4 ja joonis 1). Koguvõlg hõlmas 55% väliskohustuste mahust. Jättes kõrvale otseinvesteeringu-ettevõtete grupisisesed võlad, moodustasid 51% koguvõlast pikaajalised võlakohustused. Võlanõuete puhul oli tegu valdavalt lühiajalise kapitaliga.

Tabel 4. Eesti välisvõlg (mln kr)

	30.06.2004	%	30.09.2004	%
VÕLAKOHUSTUSED				
I. Valitsemissektor	4 040,2	3,8	3 996,5	3,7
Lühiajalised				
Pikaajalised	4 040,2	3,8	3 996,5	3,7
II. Keskpang	27,1	0,0	46,4	0,0
Lühiajalised	27,1	0,0	46,4	0,0
Pikaajalised				
III. Krediidiasutused	48 480,4	46,1	51 019,6	47,3
Lühiajalised	25 723,0	24,5	28 050,5	26,0
Pikaajalised	22 757,4	21,7	22 969,1	21,3
IV. Muud sektorid	28 882,0	27,5	29 003,6	26,9
Lühiajalised	12 298,3	11,7	13 099,1	12,1
Pikaajalised	16 583,7	15,8	15 904,5	14,7
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	23 636,1	22,5	23 879,6	22,1
KOGUVÄLISVÕLG	105 065,8	100,0	107 945,7	100,0
VÕLANÕUDED				
I. Valitsemissektor	10 290,0	12,9	11 134,5	13,7
Lühiajalised	6 593,4	8,2	5 899,2	7,2
Pikaajalised	3 696,6	4,6	5 235,3	6,4
II. Keskpang	17 372,4	21,7	19 482,1	23,9
Lühiajalised	14 418,4	18,0	16 265,5	20,0
Pikaajalised	2 954,0	3,7	3 216,6	4,0
III. Krediidiasutused	19 612,0	24,5	17 728,3	21,8
Lühiajalised	14 202,3	17,8	12 180,1	15,0
Pikaajalised	5 409,7	6,8	5 548,2	6,8
IV. Muud sektorid	20 826,1	26,1	20 823,7	25,6
Lühiajalised	11 516,5	14,4	11 518,9	14,1
Pikaajalised	9 309,6	11,6	9 304,8	11,4
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	11 844,6	14,8	12 260,8	15,1
VÕLANÕUDED KOKKU	79 945,1	100,0	81 429,4	100,0
NETOVÄLISVÕLG (võlanõuded miinus võlakohustused)				
I. Valitsemissektor	6 249,8		7 138,0	
Lühiajalised	6 593,4		5 899,2	
Pikaajalised	-343,6		1 238,8	
II. Keskpang	17 345,3		19 435,7	
Lühiajalised	14 391,3		16 219,1	
Pikaajalised	2 954,0		3 216,6	
III. Krediidiasutused	-28 868,4		-33 291,3	
Lühiajalised	-11 520,7		-15 870,4	
Pikaajalised	-17 347,7		-17 420,9	
IV. Muud sektorid	-8 055,9		-8 179,9	
Lühiajalised	-781,8		-1 580,2	
Pikaajalised	-7 274,1		-6 599,7	
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	-11 791,5		-11 618,8	
NETOVÄLISVÕLG KOKKU	-25 120,7		-26 516,3	

Joonis 1. Eesti majanduse kogu- ja netovälisvõlg

* * * * *

Eesti rahvusvaheline investeerimispositsioon ja koguvälisvõlg seisuga 31. detsember 2004 avaldatakse Eesti Panga koduleheküljel (www.eestipank.info) 28. märtsil 2005 kell 12.

Avaldamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale.

Eesti Panga rahvusvaheliste ja avalike suhete osakond